UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

R. P. Thomæ Tamburini È Societate Jesu Opera Omnia

Tamburini, Tommaso

Lugduni, 1689

Cap. VIII. Septima. Vt expensæ sint communes, vel compensentur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-78172

Visual Library

sunt videnda ea, quæ ego *alibi* dixi, ubi ex nova promissione obligavi in duobus casibus ad exquisitissimam diligentiam, Respondeo, inquam, hunc non esse reum restitutionis, nam qui adhibet diligentiam absolutè, quantam adhiberet in re propria, non obligatur ad restitutionem, ut hactenus dictum est, sed qui deficit leviter, non dicitur absolutè deficere de dicta absoluta diligentia, quia parum pro nihilo reputatur; ergo, &c.

18. Confirmatur, quia *ibidem* diximus, & confirmatur à Delugo, *d.8. de Iust. n.56.* non esse obligationem gravem restituendi materiam gravem ex delicto venialiter tantùm culpabili: at in casu, de quo hîc loquimur, restitutio facienda, tota tandem refunditur in delictum negligentiæ, ergo si hoc erit veniale, & non grave, non poterit parere obligationem gravem.

19. Siste Lector. Advertisti prædictam doctrinam Delugo, unde posse confirmari dixi, nostram responsionem. Adverte nunc, qua ratione alio in loco sentiat oppositum eius, quod dixi *n.17.* Ecce eius verba, *d.30. n.31. Prima Regula sit, si, culpa saltem levi Socij, damna evenerunt, ipsi computari, nec alios debere concurrere, imò, si quid ea de causa alij parerentur, ab eo resarciendum esset, cuius causa damnum illud advenit.*

20. Hic denique non oportet aliquid monere de ignorantia, vel de inadvertentia, quæ vinci non possunt, quando enim hæc adsunt, cùm nulla adsit culpa, pœnam restitutionis non consurgere, *alibi* latè declaravimus.

CAPVT VIII.

Vt Expensæ sint communes, vel certè compensentur.

Quæ est Conditio Septima.

1. DVplicis generis esse possunt eiusmodi expensæ (quantum pertinet ad rem, de qua agimus) aliæ enim sunt expensæ, quæ fiunt Societatis causâ, quæ scilicet exhibentur pro negotiatione, quam socij susceperunt, ut mox magis explicabitur; aliæ sunt expensæ, quas socius, qui suam promisit operam, fortè facit, ut evitet damna, quæ imminent negotiationi. His distinctis.

2. Dico primò, has posteriores, & quidem ordinarias, debere, ut vult Mol. *d.418.* Less. *lib.2. cap.25. dub.4. num.36.* fieri ab ipso socio, qui operam promisit, præscindendo ab alio pacto, quia, qui promittit operam, debet adhibere ea, quæ adhiberet in rebus suis, at ad conservanda sua, expensas quisque ordinarias, & moderatas facit.

3. Dixi ordinarias, quia ad extraordinarias non præsumitur quis se obligasse, præscindimus enim, ut toties diximus, à pacto, vel consuetudine, quæ possunt intervenire. Quare de his extraordinariis idem dictum erit, quod mox dicemus de expensis prioris generis.

4. Quoad illas igitur primi generis expensas, dico eas nisi ex pacto inito, vel iusta consuetudine illæ pertineant ad omnes socios (potest enim iustum esse ejusmodi pactum, & consuetudo, quando hoc onus æquè compensetur, vel, quando ineatur Societas cum tribus illis contractibus, quos paulò *superius* explicuimus) dico, inquam, eas expensas prioris generis debere, teste. Mol. *l.c.* Less. *l.c. num.36.* esse communes sociis, patet, quia immediatè, & proximè fiunt ob negotiationem communem sociorum.

5. Hîc insurgit brevis quæstiuncula: An ex his expensis deducendæ sint eæ, quas fecisset pro se ille socius, qui operam promisit, si socius non fuisset, seu, si societatem dictam non inivisset. Petrus, verbi gratiâ, Societatem iniens cum Paulo expendit ob destinatam negotiationem quindecim aureos pro suo victu, si autem non vacasset eiusmodi negotiationi, expendisset domi suæ quinque aureos, debètne Petrus deducere hos quinque aureos, & sic solùm decem computare pro expensis societatis? Semper autem, ut nimis sæpe monui, loquimur, abstrahendo à iusto pacto, vel consuetudine legitima Regionum.

6. Respondeo: ita putant probabiliter nonnulli, v. Bald. *in l.2. num 9. C. Pro Socio.* Angel. *v. Soc. 1. num.* Petr. à Navarr *lib.7. cap.2. num.466.* Navarr. *ad sum. cap 17. num.283.* Verùm, probabilius, testibus Sallic. Petr. Navarr. Molina, & Lessio *loc. cit.* Bonacin. *de contract. disp.3. quæst.6 p.4. num.3.* alios citante, non esse deducendas, iudico, sed omnes debere esse communes omnibus sociis. Ratio est, tum, quia Iure absolutè constat, proficiscentem ad negotium Societatis posse ex communibus bonis Societatis alimenta accipere; tum, quia præscindendo à pacto in contrarium, qui locat operam suam extra domum à Conductore, cui servit, meritò alendus. Dico (extra domum suam) Nam ibidem advertit *l.c.* Molina, quando expensæ pro tuo victu fiunt in tuo domicilio, quia nimirum negotiatio non est adhibita, ut à tuo loco discedere oporteat, eas non esse communes; cuius dicti ratio alia esse non potest, nisi, quia qui locat operam suam non discedens à sua domo, sibi consuevit alimenta præstare. At à domo sua discedens, non ita, &c.

7. Confirmatur ex Iure, *L. Cum duobus, §. Quidam, L. Si Fratres. §. Siquis pro Socio*, in quo habemus, quando quis proficiscitur ad negotia Societatis, expensas esse extrahendas ex communibus bonis Societatis. Nota, *quando quis proficiscitur* (ait) quasi dicat, non verò, quando non proficiscitur, sed domi suæ negotiationem socius exercet.

8. His habitis, ad maiorem explicationem, inquiret quis: Quænam sunt illæ expensæ, quæ fiunt causâ Societatis?

Respondeo, esse illas, quæ sunt necessariæ, vel utiles Societati, ut, si necessarium sit iumenta conducere, ad merces deferendas, domum, & servum habere, ad res conservandas, gabellas solvere, ac similia. Huius generis sunt expensæ, quas *capite septimo*, diximus fieri propter damna quæ eveniunt ex causa Societatis, non verò, quæ ex occasione.

9. Illud semel quæsitum fuit: An eleemosynæ moderatè factæ intuitu Societatis, ut ea scilicet prosperum exitum habeat, sint extrahendæ à communibus bonis Societatis? Et quidem rectè respondet Petrus à Navarr. *l.3. ad disp. c.n.467.* Rodriq. *p.1. sum. c.47. d.5.* esse à communibus bonis extrahendas. Ratio est, quia socius potest ex communibus bonis facere eas expensas, quas prudenter putantur utiles Societati, sicuti ergo putantur utile, humano subsidio, ad negotiationem suscepta, uti, ita, imò magis uti Divino.

10. Propter eandem causam, si socius adversus pro mare merces à magna tempestate impetraretur modestúmque votum eleemosynæ pro incolumitate mercium faceret, illud ex communibus bonis esse persolvendum, mihi dubium esse non potest.

11. Illud iterum fuit quæsitum: An, si faciendæ sint expensæ necessariæ pro negotiatione, & non possit liberi pecunia communis ex societate, teneatur is, qui operam promisit, illas expensas facere ex suis propriis bonis, vel saltem petere mutuas ab aliis, ad illas faciendas.

Respondeo, obligari, non modò ex charitate, ut solum contendit Reb. *l.15. q.7. n.7.* sed ex iustitia, Ratio est, quia socius, ex vi contractus Societatis, obligatur, illam diligentiam, & operam adhibere, quam adhiberet in re sua, ut nuper latè diximus: at pro re sua ita quis faceret, ergo, &c. Non est tamen negandum, ipsum posse, ut vult Mol. *d.118. n.5.* Less. Fill. aliique cum Bonac. *d.3. de contr. q.4. p.4. n.5.* has pecunias repetere à Societate, cùm ipse gesserit eiusdem Societatis commune negotium.